

Předmluva	11
1. Pojetí pedagogické psychologie a vývoj oboru (Richard Jedlička)	15
1.1 Vymezení předmětu pedagogické psychologie a proměny obsahu	16
2. Pedagogická psychologie v mezioborových vztazích (Richard Jedlička) ...	41
2.1 Vztah k psychologii, pedagogice a dalším vědám	42
3. Sociálněpsychologické poznání v pedagogickém prostoru (Jaroslav Kořá)	55
3.1 Sociálněpsychologický náhled na vzdělávání a školský provoz	56
<i>Škola jako specifická sociální instituce .....</i>	<i>58</i>
3.2 Socializace a její různá pojetí	65
<i>Činitele socializace .....</i>	<i>72</i>
<i>Psychodynamická teorie socializace .....</i>	<i>73</i>
<i>Socializace v konceptu interakcionistické psychologie .....</i>	<i>77</i>
<i>Sociologizující a kritické pedagogické teorie socializace .....</i>	<i>83</i>
<i>Od pedagogiky osvobození k antipedagogickému hnutí .....</i>	<i>87</i>
3.3 Sociální a interpersonální percepce	93
<i>Utváření dojmů o druhých lidech .....</i>	<i>96</i>
<i>Potřeba předvídat a pochopit druhé .....</i>	<i>97</i>
<i>Konstrukce představ o druhém u George Kellyho .....</i>	<i>99</i>
<i>Teorie vývoje konceptuálního systému O. J. Harveyho .....</i>	<i>101</i>
<i>Obecné principy interpersonální percepce .....</i>	<i>102</i>
<i>Kauzální atribuce .....</i>	<i>104</i>
<i>Zkreslující mechanismy ve vnímání druhých osob .....</i>	<i>106</i>
<i>Stereotypy .....</i>	<i>107</i>
3.4 Postoje, jejich utváření a funkce	108
<i>Definice postojů .....</i>	<i>109</i>
<i>Postoj a jeho odlišnost od příbuzných termínů .....</i>	<i>110</i>
<i>Analýza postojů .....</i>	<i>110</i>
<i>Funkce postojů .....</i>	<i>111</i>
<i>Utváření postojů .....</i>	<i>113</i>

<i>Změny postojů</i>	113
<i>Praktický příklad změn postojů</i>	116
<i>Osobnost a měnitelnost postojů</i>	117
<i>Změny postojů v závislosti na členství ve skupině</i>	118
<i>Teorie kognitivní disonance a změny postojů</i>	119
<i>Změny postojů pod vlivem nových informací a přesvědčování</i>	121
3.5 <i>Komunikace v pedagogickém procesu</i>	123
<i>Komunikace a problém porozumění</i>	124
<i>Symetrie, asymetrie a metakomplementarita v mezilidské komunikaci</i>	125
<i>Neverbální komunikace</i>	126
<i>Nepřiměřené formy mezilidské komunikace</i>	131
<i>Komunikace školy s veřejností</i>	133
3.6 <i>Konfliktní situace a možná řešení</i>	134
<i>Typologie konfliktů</i>	135
<i>Reakce na konfliktní situace</i>	137
<i>Důsledky odkládání, váhavého a špatného řešení konfliktů</i>	140
<i>Než se pustíte do řešení konfliktních situací</i>	141
<i>Co pomáhá, aby konflikty byly smysluplně zvládnuty</i>	141
3.7 <i>Agrese, agresivita a hostilita</i>	142
<i>Problémy s teoriemi agrese</i>	148
<i>Agresivita ve školním prostředí</i>	152
3.8 <i>Prosociální chování a nezištná pomoc</i>	155
3.9 <i>Svět lidského společenství a spiritualita</i>	160
4. <i>Psychologické otázky učení (Richard Jedlička)</i>	167
4.1 <i>Vymezení procesu učení</i>	167
4.2 <i>Přehled učebních procesů</i>	170
<i>Imprinting – učení se na základě vtiskování</i>	171
<i>Habituační učení – učení přivykáním</i>	174
<i>Asociační učení – klasické podmiňování a operantní podmiňování</i>	175
<i>Imitace – nápodoba, observační učení</i>	180
<i>Heuristické učení – učení se řešením problémů, vhladem</i>	182
<i>Řízené učení</i>	184
5. <i>Psychologické otázky školního vyučování (Richard Jedlička,</i> <i>Jan Slavík)</i>	187
5.1 <i>Vymezení pojmu „vyučování“ a jeho cílů (Richard Jedlička)</i>	188
5.2 <i>Komponenty vyučovacího procesu (Richard Jedlička)</i>	194

5.3	Obsah vzdělávání, výběr a uspořádání učiva (<i>Jan Slavík</i>)	195
	<i>Obsah ve světě a znalost obsahu v lidské mysli: od neznalosti k porozumění a dorozumění</i>	196
	<i>Hodnota vzdělávacího obsahu aneb „Co stojí za učení“</i>	197
	<i>Obsah jako „totéž v jiném“ a obsah z perspektivy první osoby</i>	199
	<i>Zvládání obsahu jakožto úloha, její vztah k cíli učení a učení k porozumění</i>	201
	<i>Intencionalita a podmínky satisfakce: obecné předpoklady pro zvládání obsahu</i>	203
	<i>Od podnětu k výrazu a zase zpátky: sdílení obsahu a kultura s jejími obory jako jeho podmínka</i>	205
	<i>Obor a vzdělávací obor – specializovaná součást kultury a kontext pro hluboké porozumění obsahu</i>	206
	<i>Operační izomorfismus – jednota v rozmanitosti aneb Tentýž obsah na tři různé způsoby</i>	210
	<i>Operační izomorfismus v akci: konceptová integrace</i>	213
	<i>Úloha představ při konceptové integraci</i>	215
	<i>Konceptová integrace v učebních úlohách</i>	217
	<i>Mentalizace – dispoziční podmínka pro porozumění obsahu a dorozumění se o něm</i>	218
	<i>Mentální prostor – instrumentální podmínka pro porozumění obsahu a dorozumění se o něm</i>	220
	<i>Společenství myslí – intersubjektivní podmínka i výsledek učebních úloh</i>	221
	<i>Mentální schéma – subjektivní podmínka i výsledek učebních úloh</i>	224
	<i>Sdílení mentálních schémat: pohyb mezi prekoncepty a konceptem</i>	226
	<i>Od schopnosti porozumět obsahu přes strukturaci obsahu v učebních úlohách ke kurikulu a kurikulárním dokumentům</i>	228
	<i>Instrumentální izomorfismus: podmínka pro tvorbu učebních úloh jako základních jednotek kurikula</i>	229
	<i>„Vzdělávací most“ – poznávací pohyb na spojnici mezi instrumentální a žákovskou zkušeností</i>	233
	<i>Na spojnici mezi praxí a znalostí obsahu: vztahy mezi extenzemi a intenzemi a jejich funkce v učebních úlohách</i>	235
	<i>Realizace kurikula prostřednictvím učebního prostředí a tři základní okruhy pro hodnocení kvality výuky</i>	239
	<i>O hodnocení didaktické kvality učebního prostředí aneb Učitel jako tvůrce či spolutvůrce výuky a jako její výzkumník</i>	241
	<i>Model hloubkové struktury výuky a jeho využití při didaktické analýze kvality učebního prostředí</i>	245
5.4	Psychosociální klima ve vyučování (<i>Richard Jedlička</i>)	252

5.5	Hodnocení a klasifikace ve vyučování (<i>Jan Slavík</i>)	260
	<i>Hodnocení žáků</i>	260
	<i>Hodnocení jako informace a jako podmínka kvality výuky</i>	261
	<i>Hodnocení žáků ovlivňuje kvalitu výuky</i>	262
	<i>Odcizené hodnocení</i>	263
	<i>Autonomní hodnocení – žákovo vlastní hodnocení jako vzdělávací cíl</i>	264
	<i>Heteronomní hodnocení na pomoc žákovské autonomie: formativní hodnocení</i>	269
	<i>Pravidlo SIR a obecné cíle hodnocení žáků</i>	270
	<i>Generální nároky na hodnocení žáků</i>	272
	<i>Sumativní hodnocení – problémy i výhody kvantifikace při hodnocení žáků</i>	273
	<i>Formativní hodnocení jako cesta k žákovské hodnotící autonomii</i>	276
	<i>Formativní hodnocení jako průvodce žákova řešení učebních úloh</i>	278
	<i>Hodnotící kritérium jako opěrný prvek formativního hodnocení</i>	281
	<i>Kritérium vymezuje podproblémy</i>	281
	<i>Kvalita činnosti a užívání kritérií hodnocení – vsříčné a zprostředkující pojetí</i>	283
	<i>Obecná a konkrétnější kritéria</i>	288
	<i>Od kritérií nazpět k formativnímu hodnocení</i>	289
5.6	Předpoklady žákova učení a školní úspěšnosti (<i>Richard Jedlička</i>)	290
5.7	Osobnost učitele a význam autority (<i>Richard Jedlička</i>)	297
5.8	Plánování a vyhodnocování vlastní pedagogické činnosti (<i>Richard Jedlička</i>)	301
6.	Psychologické otázky výchovného působení (<i>Richard Jedlička</i>)	307
6.1	Vymezení pojmu výchova	308
6.2	Rodina, její vliv na sebepojetí a socializaci	311
	<i>Rodina jako základní vztahový systém</i>	311
	<i>Vztahy s mateřskou osobou a časná péče o dítě</i>	315
	<i>Počátky separace od mateřské osoby a emancipace</i>	319
	<i>Pozice dítěte v rodině a osvojovaný životní styl</i>	323
6.3	Pedagogicko-psychologické aspekty výchovného stylu	327
	<i>Výchova ochranná a rozmazlující</i>	328
	<i>Výchova autoritářská, direktivní</i>	333
	<i>Výchova libertinská, extrémně volná</i>	338
	<i>Výchova demokratická, směřující k sebevýchově</i>	341
6.4	Vadné socializační působení a vznik syndromu CAN	344
7.	Pedagogicko-psychologická diagnostika (<i>Richard Jedlička</i>)	349
7.1	Diagnostické disciplíny, jejich obsahy a cíle	350

7.2	Evaluační a její typy	351
	<i>Význam evaluace ve školství</i>	352
7.3	Vymezení pedagogicko-psychologické diagnostiky	353
7.4	Diagnostika orientovaná na dítě či dospívajícího	354
7.5	Diagnostika orientovaná na pedagogického pracovníka	356
7.6	Diagnostika orientovaná na podmínky výchovně-vzdělávací činnosti	356
8.	Výchovné poradenství a jeho organizace (Richard Jedlička)	359
8.1	Vývoj výchovného poradenství a organizace poradenských služeb	360
8.2	Školská poradenská a preventivně výchovná zařízení	363
	<i>Pedagogicko-psychologické poradny</i>	363
	<i>Speciálně pedagogická centra</i>	365
	<i>Střediska výchovné péče</i>	366
8.3	Poradenské služby ve školách	369
9.	Výzkumné metody a diagnostické postupy (Richard Jedlička)	373
9.1	Pedagogicko-psychologický výzkum a diagnostika, jejich formy, metody a cíle	374
	<i>Výzkum</i>	375
9.2	Metody a postupy užívané v pedagogické psychologii i v pedagogice	378
	<i>Pozorování</i>	378
	<i>Posuzovací stupnice</i>	382
	<i>Rozhovor</i>	384
	<i>Žákovská anamnéza</i>	387
	<i>Dotazník</i>	390
	<i>Ověřování výsledků učení ústním zkoušením</i>	392
	<i>Didaktické testy</i>	394
	<i>Rozbor žakovské písemné práce</i>	396
	<i>Analýza produktů žakovské činnosti</i>	397
	<i>Analýza pedagogické dokumentace</i>	399
	<i>Orientační sociometrická šetření</i>	401
	<i>Pedagogický experiment</i>	403
	<i>Pedagogický akční výzkum</i>	405
9.3	Specializované metody a postupy užívané v pedagogické psychologii	406
	<i>Diagnostické interview</i>	406
	<i>Psychologické testy</i>	409
	<i>Projektivní psychologické techniky</i>	410
	<i>Analýza herní činnosti</i>	410

<i>Projektivní techniky založené na principu hry</i>	415
<i>Výtvarné diagnostické techniky</i>	418
<i>Rozbor produktů arteterapie, ergoterapie, biblioterapie</i>	421
<i>Rozbor psychodramatu, loutkodramatu</i>	422
<i>Analýza průběhu psychotherapeutické skupiny a balintovské skupiny</i>	424
<i>Laboratorní pedagogicko-psychologický experiment</i>	427
<i>Terénní pedagogicko-psychologický experiment</i>	429
<i>Případové studie</i>	431
<i>Longitudinální studie</i>	433
Bibliografické poznámky	437
Summary	481
O autorech	483
Seznam pramenů a literatury	487
Jmenný rejstřík	515
Věcný rejstřík	519